

# Yashil

## IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12  
2023



- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati



74-91 xalqaro daraja  
ISSN: 2992-8982



# **Yashil** IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

**Bosh muharrir:**

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

**Bosh muharrir o'rinnbosari:**

Karimov Norboy G'aniyevich

*Elektron nashr. 1636 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.*

**Muharrir:**

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

## **Tahrir hay'ati:**

Rae Kwon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyatni rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinnbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinnbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinnbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktaranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

## **Ekspertlar kengashi:**

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'lqin Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

**Muassis:** "Ma'rifat-print-media" MChJ

**Hamkorlarimiz:** Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi,

O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.



# MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	14
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаевна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	21
Иноярова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	25
Abdullahayeva Sharbat, Abdullahayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	31
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili .....	38
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari.....	43
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	49
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability .....	54
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways .....	61
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobir ogl	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	69
Алимова Муниса Юльчиева	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	73
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish.....	83
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari .....	88
Haydarov O'rjal Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati.....	95
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish .....	102
Musyeva Shoira Azimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	109
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashuvning nazariy asoslari.....	113
Abduraxmonov Farkod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	119
Kursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari .....	124
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	130
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish .....	134
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modellashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	137
Xamzayeva Dilfuza Samarova	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari .....	143
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari .....	150
Bektemirov Abduxamid Abdumalikovich	
Urban farming .....	153
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	155
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

# MUNDARIJA CODERZHANI



Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan .....	161
Abdug'aniyev Abdulaziz Alisher o'g'li	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector.....	166
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.....	172
Kurbanov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	175
Kushakova Ma'mura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari .....	178
Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways.....	181
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogl	
O'zbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida ba'zi mulohazalar (Qozog'iston va Rossiya misolida) .....	189
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability .....	193
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования .....	198
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
O'zbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga o'tish yo'nalishlari .....	204
Aliyev Azim Tolip o'g'li	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	207
Абдишукоров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari .....	213
Xo'janova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda iste'molchilar xulq-atvoriga ta'sirini tahlil qilish.....	216
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	223
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
O'zbekistonda kichik va o'rta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit .....	229
Sayfullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiiflari .....	235
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий .....	242
Маматкулова Шоира Джаполовна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	247
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari .....	251
Qurbanov A. U.	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	256
Karamatova Noiba Xusnitdinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini o'ziga xos xususiyatlari.....	261
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области .....	265
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari .....	274
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar ko'rsatishning zamonaviy holati.....	279
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan .....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-to'qimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili .....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari .....	297
Mamasoatoval Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bog'liq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi .....	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos o'g'li	
Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	



Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yo'nalishlari.....	313
<b>Bekmurodov Abbas Amiriddinovich</b>	
Agroklasterlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
<b>Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich</b>	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
<b>Abiyev Davron Ilhomovich</b>	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия ....	331
<b>Юлдошева Гулноза Абдинабиевна</b>	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
<b>Raximov E. N.</b>	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari .....	343
<b>Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam</b>	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
<b>Расурова Ш. Х.</b>	
Korxonalar daromadlariga ta'sir qiluvchi risklarning tahlili .....	351
<b>Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li</b>	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
<b>Abdusaidov Sanjar Jaloliddin o'g'li</b>	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
<b>Узакова Камола Бехзодовна</b>	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан .....	372
<b>Ёркулов Умиджон</b>	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовоощной продукции в Узбекистане.....	378
<b>Узганбаева Дилноза Тохтасиновна</b>	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка .....	382
<b>Умаров Диёр Равшанович</b>	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari.....	388
<b>Turopova Nigora Xolmurod qizi</b>	
Qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini ta'minlash istiqbollari.....	393
<b>Taylakova Dilafro'z Baymamatovna</b>	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование .....	399
<b>Хусниддинов Нуридин</b>	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
<b>To'ychiyev Abduraxmon G'ofurovich</b>	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
<b>Nabiyeva Feruza Odilovna</b>	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан .....	411
<b>Холмираев Эльбек Бахтиерович</b>	
Smart-shartnomalar – raqamlı marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida .....	415
<b>Yahyoxonov N. B.</b>	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi .....	420
<b>Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi</b>	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarini jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi .....	424
<b>Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.</b>	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций .....	429
<b>Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи</b>	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов .....	433
<b>Примова Н. И.</b>	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari .....	440
<b>Pardayev Jamshid Muzaffarovich</b>	
O'zbekistonda hududlar kesimida raqamlı iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
<b>Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich</b>	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan .....	450
<b>Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna</b>	
Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari .....	456
<b>Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi</b>	



Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki .....	466
Omonov Sardor O'Imasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayeva	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию .....	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili .....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari .....	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili .....	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari .....	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari .....	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari .....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar .....	532
Xujaxonova Sitora Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish .....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida).....	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari .....	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy .....	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli .....	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli .....	567
Yaxshimuratova Kasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes .....	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана .....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Tendenции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях .....	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	
Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi .....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	



Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан .....	605
Дадахранова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadowna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalg qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Raxmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства .....	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar .....	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari .....	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi .....	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов .....	672
Каримова Азиза Махомадризоэвна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdukarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida) .....	689
Qodirov Jasurbek Sharofiddinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar .....	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi .....	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli .....	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari .....	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada anderrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish .....	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	
Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан .....	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшоҳ Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri .....	737
Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	



Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Рахмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	
Хо'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalarini va ularni shakllantirish amaliyoti .....	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере Российской Федерации и Республики Узбекистан) .....	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini .....	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli .....	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan .....	770
Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy" .....	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish .....	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilora Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati.....	787
Hakimov Hakimjon	
Intellektual mulkni boshqarish jarayonlarni o'rganishning nazariy muammolari .....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России .....	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimini yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar .....	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot .....	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili .....	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEBEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari .....	823
Musyeva Shoira Azimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida .....	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari .....	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalg qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budgeti jarayonini takomillashtirish masalalari .....	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства .....	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari .....	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities .....	876
Khairiddinov Sh. B.	



Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society .....	879
<b>Kholdarova Fariza Tukhtabaeva</b>	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
<b>Mamayusupova Mashxura Sodiqovna</b>	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash .....	887
<b>Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li</b>	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition .....	896
<b>Nurbek Khalimjonov</b>	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish.....	902
<b>Oblomuradov Narzullo Naimovich, Shavkatov Navruzbek Shavkatovich</b>	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish .....	910
<b>Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li</b>	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
<b>Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna</b>	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari .....	923
<b>Saloxov Sirojiddin Sadreddin o'g'li</b>	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni .....	928
<b>Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li</b>	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish .....	933
<b>Sharifov Shuhrat Saidahmadovich</b>	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
<b>Shakhzod Saydullaev</b>	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
<b>Sharobiddinov Akramjon Goyibayevich</b>	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
<b>Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li</b>	
Mamlakatga xorijiy investitsyalarni jalg etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari .....	954
<b>To'laganova Ruhshona Farrux qizi</b>	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati.....	959
<b>Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna</b>	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country .....	964
<b>Komidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li</b>	
Foydanan soliq obyekti sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
<b>Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva</b>	
O'zbekistonda energetika korxonalarini faoliyatida korporativ boshqaruving baholash usullarini tahlili.....	975
<b>Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna</b>	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati .....	980
<b>Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich</b>	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni .....	984
<b>Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li</b>	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari .....	991
<b>Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich</b>	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов .....	996
<b>Бобомуротова Манзура Панжи кизи</b>	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati .....	1000
<b>Irmatova Lola</b>	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
<b>Karamatova Noiba Xusnitdinovna</b>	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
<b>Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li</b>	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir .....	1014
<b>Yuldashev Farhodbek Abdumutlibovich</b>	
Strategik boshqaruvin hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
<b>Pardayeva Shahnoza Abdinabiyeva</b>	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане .....	1022
<b>Пулатова Сурайё Юлдашевна</b>	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarning xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari .....	1026
<b>Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna</b>	



Совершенствование методологии исследования демографических процессов .....	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхование.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari .....	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati .....	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foya solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budget tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari .....	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlari.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarning kreditlash amaliyotini takomillashtirish .....	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari .....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan .....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari .....	1112
Yuldashev Elmurod Abdujalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана .....	1116
Икромова Ханифа Одиловна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarning huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari ....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi .....	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития .....	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati .....	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish .....	1146
Umarov Abdulquddus Abdilkhatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах .....	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities ....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	



Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida) .....	1168
Kolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari .....	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choraları .....	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Fazriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari .....	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati .....	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati.....	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budget mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi .....	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari .....	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами .....	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar .....	1218
Berdieva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash olivy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili.....	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish.....	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari.....	1232
Raxmanov Ilhom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане .....	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике .....	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries .....	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'naliishlari.....	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production.....	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari.....	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'naliishlari.....	1266
Sultonova Mushtari Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati.....	1272
Kushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari .....	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi.....	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy budgetlar daromadlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами.....	1295
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash .....	1298
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	
Vnедрение цифровой трансформации высших учебных заведений.....	1302
Кучаров Аброр Сабиржанович, Абдурахмонов Абдумалик Абдурашидович, Набиева Нилуфар Наби қизи	
Mamlakatimizda masofaviy bank xizmatlarini ko'rsatuvchi tizimning rivojlanish tendensiyasi .....	1310
Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi	



Tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashning nazariy asoslari.....	1319
<b>Davronov Saxobiddin Faxriddinovich</b>	
O'zbekistonda suv zaxiralaridan foydalanishning retrospektiv tahlili .....	1324
<b>Axmedov Sayfullo Normatovich</b>	
Raqamli iqtisodiyot rivojlanishida to'lov tizimlarining o'rni.....	1334
<b>Ismailov Xusanboy Muhammadqosim o'g'li, Rizayev Anvar Baxtiyorovich</b>	
Fostering Entrepreneurship and Enhancing Women's Employment: The Uzbekistan Perspective .....	1338
<b>Kholiyorova Shokhista</b>	
Zamonaviy soliq tizimlarining amal qilish xususiyatlari .....	1341
<b>Taniyev Ahmadjon Bahromovich</b>	
Mamlakatimizda tijorat banklarini tashkil etishning huquqiy asoslari .....	1347
<b>Masharipov Maxmud Bekturdiyevich</b>	
Mamlakat iqtisodiyotining samarali rivojlanishida hayot sug'urtasining o'rni .....	1352
<b>O. Jono'zoqov</b>	
Sanoatda resurs tejamkorligini ta'minlash orqali barqaror rivojlanishga erishish .....	1358
<b>Ergashev Sanjarbek Sobirjon o'g'li</b>	
Southeast Asia's Green Economy and Environmental Taxation .....	1364
<b>Fayzieva Nargiza Rabimovna</b>	
Tijorat banklari biznesini boshqarishning asosiyo yo'nalishlari va tahlili.....	1371
<b>Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich</b>	
O'zbekiston Respublikasida islom banklarini tashkil etishda xorij tajribasining o'rni .....	1375
<b>Yo'idosheva Iroda Ibodulla qizi</b>	
Baliqchilik tarmog'ida samaradorlikni baholash masalalari .....	1380
<b>Fayziyev Oybek Raximovich, Aitimbetov Amirbek Koishibekovich</b>	
Qishloq xo'jaligida innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishning huquqiy-iqtisodiy asoslari va davlat siyosati .	1389
<b>Xalikov Suyun Ravshanovich</b>	
O'zbekiston Respublikasi hududlari ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ilmiy yondashuvlar .....	1394
<b>Mullabayev Baxtiyarjon Bulturbayevich</b>	
O'zbekistonda davlat-xususiy sherkchilik loyihibalarida islomiy	
moliyalashtirish konsepsiyasini asoslash va joriy etish.....	1401
<b>Zayniddinov Ruhiddin Xusniddin o'g'li</b>	
Korxonalar faoliyatini ifodalovchi umumiy ko'rsatkichlar asosida reytingni aniqlash.....	1411
<b>Maxkamboyev Komil Abdulxakovich</b>	
Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlashda klaster-kooperatsiya tizimi	
samaradorligini oshirish masalalar .....	1416
<b>Xo'jaqulova Nigora Rustamovna</b>	
Kimyo tolalari asosida to'qimachilik sanoatini diversifikatsiyalash.....	1424
<b>Raximov Furqat Jalolovich</b>	
Xorijiy investitsiyalarni jaib qilish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish istiqbollari .....	1431
<b>Alimbayeva Sevara Alimbayevna</b>	
O'zbekistonda islom banklarini tashkil etish zaruriyati va rivojlantirish imkoniyatlari .....	1437
<b>Yo'idosheva Iroda Ibodulla qizi</b>	
Yalpi sug'urta mukofoti hajmiga ta'sir etuvchi omillar asosida sug'urta bozorini ekonometrik tahlili.....	1441
<b>Mirzayev Bobur Soyibjonovich</b>	
Biznesni tugatishning yakuniy bosqichi: tashkiliy-uslubiy ta'minotini takomillashtirish .....	1448
<b>Davletov Ikram Raximberganovich</b>	
Обеспечение безопасности продуктов питания в меняющемся мире .....	1452
<b>Нуриллаев Рахмат Ярашевич</b>	
Turizm infratuzilmasini rivojlantirishda klasterlash imkoniyatlaridan foydalanish .....	1458
<b>Mavlanov G'olib</b>	
Iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirish yo'liga o'tkazish sharoitida	
"yashil" sanoat siyosatini amalga oshirish xususiyatlari .....	1464
<b>Fayzullayev Jonibek Negmatullayevich, Umarov Oqil Omiljonovich</b>	
Mетод проектов как одно из условия успешного формирования антикоррупционной	
компетенции студентов высшей школы .....	1470
<b>Мохоров Дмитрий Анатольевич</b>	
Mehnat migratsiyasi jarayonlarini tartibga solishning xalqaro huquqiy asoslari va institutlari .....	1476
<b>Askarov Zoxidjon Sadikjanovich</b>	
Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va ta'minlash yo'llari .....	1481
<b>Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich</b>	



Marketing Mix, Retail Trade, Material Environment in Marketing.....	1485
<b>Egamberdiyev Muzaffar</b>	
Davlat tomonidan aholi bandligini tartibga solish ilmiy konsepsialarining evolyutsiyasi .....	1489
<b>Ismoilov Azizbek</b>	
Significance of Investment Activity in Tourism and its Development.....	1493
<b>Utkirjan Akhmedov</b>	
Корпоративные структуры и их влияние на развитие учета и отчетности .....	1498
<b>Хайдарова Дилдора Жахонгир кизи</b>	
Происхождение и роль социального сельского хозяйства в современной экономике .....	1506
<b>Эгамбердиев Хумоюн Хамрокулович</b>	
Анализ конкурентной среды: примеры, методы и этапы .....	1512
<b>Садикова Раъно Абдуллаевна</b>	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili .....	1518
<b>Djalilov Dostonbek Abduaazizovich</b>	
Исследование методов бетонной смеси.....	1524
<b>Шарипова Мадина Конгратбаевна</b>	
Oilaviy biznesni boshqaruva tuzilmasi .....	1532
<b>Tosho'latov Murodulla Sobirjon o'g'li</b>	
Strategies for Advancing Green Construction:	
The Influence of Business Investment in Research and Development .....	1537
<b>Gulsarakhon Muhammadyoqub kizi Ostonakulova</b>	
Kichik tadbirkorlik faoliyatini samarali yuritishning asosiy shart va tamoyillari .....	1545
<b>Vaxabov Asadullo Ubaydullo o'g'li</b>	
Оптимизация корпоративного управления через сбалансированное финансовое стратегирование.....	1549
<b>Ахмедов Дилшод Турсункулович</b>	
Milliy iqtisodiyotning o'sishida agroklasterlarni shakllantirish va samaradorligini oshirish hamda innovatsion infratuzilmani rivojlantirish.....	1553
<b>Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich</b>	
Improving the Efficiency of the Organization Through the use of Innovative Models of Personnel Management.....	1559
<b>Bahodurova Sulhiya Azizhojaevna, Akhmedov Usmonjon Khaidarjonovich, Li Marina Rudolfovna, Romashkin Roman Anatolyevich</b>	
Факторы влияющие на экономический рост в развитии экономики Нового Узбекистана .....	1569
<b>Мамедов Хусан, Хамраев Олимжон Яхибоевич</b>	
Sug'urta bozori bo'yicha risklarni baholash va obyektni sug'urtaga qabul qilishda anderrayting xizmatining tutgan o'rni.....	1576
<b>Sayfulllo Mirzoyev</b>	
Klaster korxonalar faoliyatini takomillashtirishda soliq yukini yengillashtirilishi.....	1581
<b>Jabbarov Mashrab Ismoil o'g'li</b>	
Xo'jalik yuritishning tashkiliy-huquqiy shakllarining asosiy belgi va xususiyatlari .....	1586
<b>Vaxabov Asadullo Ubaydullo o'g'li</b>	
Kichik biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash tizimi samaradorligini baholash .....	1589
<b>Vahobov Davron Abdujalolovich</b>	
Globalashuv jarayonlarini chuqurlashuvi davrida xalqaro turizmni rivojlanishi.....	1597
<b>Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich</b>	
Bandlikni taminlashda bo'sh ish o'rinalarini yaratish.....	1602
<b>Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich</b>	
Theoretical foundations of authenticity in leadership .....	1605
<b>Esanova Shohida Utkirovna</b>	
Masofaviy ta'limdi tashkil etishda yuzaga keladigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	1611
<b>Normurodov Akmal Muhiddin o'g'li</b>	
O'zbekiston turizmining barqaror rivojlanishida shoping turizmining ahamiyati .....	1616
<b>Fayyoza Xalimova Nafasovana</b>	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirish istiqbollari.....	1619
<b>Isomiddinov Inomjon Qurvonali o'g'li</b>	
Iqtisodiy-matematik usullar asosida sanoat korxonalarining investitsiyalari samaradorligini oshirish yo'llari .....	1625
<b>Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li</b>	
Yashirin iqtisodiyotga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	1630
<b>Raxmonov Lochin To'xtamishovich</b>	



# IQTISODIY-MATEMATIK USULLAR ASOSIDA SANOAT KORXONALARINING INVESTITSIYALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li

TDIU tayanch doktoranti

**Annotatsiya:** Bugungi kunda sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmining keskin kamayishi, ishlab chiqarish tannarxining mahsulotlar sotishdan tushgan pul tushumiga nisbatan ortishi tovar ishlab chiqaruvchilarning moliyaviy ahvolini yomonlashtirmoqda. Ko'plab sanoat korxonalarida takror ishlab chiqarish jarayonlarini amalgaga oshirish uchun zarur bo'lgan investitsiyalarning keskin tanqisligi, mavjud asbob-uskunalar, texnika va texnologiyalarning eskirishi, mahsulot turlarini ishlab chiqarishning yanda qisqarishi, iqtisodiy samaradorlikning keskin pasayish holatlari kuzatilmoqda. Sanoat ishlab chiqarishi samaradorligini oshirish investitsiyalarning optimal hajmini va tarkibini ilmiy asoslashni, investitsiyalardan ratsional foydalanish yo'llarini aniqlashni taqozo etadi. Maqolada sanoat korxonalarining investitsiyalari samaradorligini oshirish masalasi bugungi kunda ham sanoat sohasini tadtqiq qilishning eng muhim dolzARB masalalaridan biri ekani tahlil qilingan.

**Kalit so'zlar:** Iqtisodiy inqiroz, moliya bozori diversifikatsiyasi, investitsiyalar, talab va taklif, bozor, real sektor, moliyaviy munosabatlari.

**Abstract:** Today, the sharp decrease in the volume of production of industrial products, the increase in the cost of production compared to the income from the sale of products worsens the financial situation of goods manufacturers. In many industrial enterprises, there is a sharp shortage of investments necessary for the implementation of remanufacturing processes, obsolescence of existing equipment, techniques and technologies, a reduction in the production of products, and a sharp decrease in economic efficiency. Increasing the efficiency of industrial production requires scientific justification of the optimal amount and composition of investments, and determining the ways of rational use of investments. Therefore, the issue of increasing the efficiency of investments of industrial enterprises remains one of the most important current issues of industrial research. In the article, it is analyzed that the issue of increasing the efficiency of investments of industrial enterprises is one of the most important current issues of industrial research.

**Key words:** Economic crisis, financial market diversification, investments, supply and demand, market, real sector, financial relations.

**Аннотация:** Сегодня резкое снижение объемов производства промышленной продукции, рост себестоимости продукции по сравнению с доходами от реализации продукции ухудшают финансовое положение производителей товаров. На многих промышленных предприятиях наблюдается острый дефицит инвестиций, необходимых для осуществления процессов модернизации, устаревание существующего оборудования, техники и технологий, сокращение производства продукции, резкое снижение экономической эффективности. Повышение эффективности промышленного производства требует научного обоснования оптимального размера и состава инвестиций, определения путей рационального использования инвестиций. Поэтому вопрос повышения эффективности инвестиций промышленных предприятий остается одним из важнейших актуальных вопросов промышленных исследований. В статье анализируется, что вопрос повышения эффективности инвестиций промышленных предприятий является одним из важнейших актуальных вопросов промышленных исследований.

**Ключевые слова:** Экономический кризис, диверсификация финансового рынка, инвестиции, спрос и предложение, рынок, реальный сектор, финансовые отношения.

## KIRISH

Sanoat korxonalarining investitsiyalari samaradorligini oshirishning eng muhim sharti uning ichki va tashqi omillar bilan o'zaro barqaror aloqadorligidir. Bunda investitsiyalar mamlakat sanoat tarmog'ining qudratli industrial salohiyatini shakllantirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishda muhim o'rIN tutadi. Sanoat tarmog'ida investitsiyalar faoliyatining jonlanishi iqtisodiyotni sog'lomlashtirish, iqtisodiy inqirozdan chiqarish, iqtisodiyotning rivojlanishini jadallashtirishga shart-sharoit yaratishning asosi sifatida xizmat qilishi muhim ahamiyatga ega.



## MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Investitsiya faoliyatining shakllaridan samarali foydalanish mamlakat sanoat tarmog'ini yangidan iqtisodiy isloq qilish va tarkibiy qayta shakllantirish bilan bog'liq chora-tadbirlarni moliyalashga imkon yaratadi. Demak, investitsiyalar davlatning iqtisodiy imkoniyatlarini oshiradigan muhim vositalardan biri ekan. Shu sababli zamonaviy iqtisodiyotda investitsiyalarning o'rni va ahamiyatini yoritib berish ham nazariy jihatdan, ham amaliy jihatdan juda zarur.

Kapitalning aylanmasi va tarkibini sifat jihatdan yangilab borish, ishlab chiqarish vositalarning kengaytirilgan takror ishlab chiqarish manbai sifatida klassik iqtisodchi olimlar U. Petti, A. Smit, D. Rikardo, K. Marks, A. Marshall, B.C. Barda, L.T. Gilyarovskoy, A.V. Idrisov, V.V. Kovalev, Ye.S. Stoyanova, A.V. Frolov, T.S. Xachaturov, A.V. Chayanov, E.Dj. Dolan, E.Kasla, K.R. Makkonnella, S.L. Bryu, G.A. Maxovikova va b.lar tomonidan o'rganilgan.

Biroq investitsiyalar bilan bog'liq masalalarni tadqiq qilishda sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish xususiyatlari iqtisodiyotning kapital talab qiluvchi tarmog'i sifatida hisobga olinmagan, investitsiyalar va ular manbalarining yo'nalişlarini iqtisodiy asoslashga yetarlicha e'tibor qaratilmagan. Shuningdek, tadqiqot qilinayotgan mavzu bo'yicha boshqaruvning turli shakllari, investitsiyalar hajmi hamda kirim qilingan investitsiyalarning samaradorlik darajasini oshirishga ta'sir qiluvchi omillar hisobga olinmagan. Bugungi kunga kelib sanoat mahsulotlariga bo'lgan talabni ta'minlash masalalarini hal etish uchun sanoat korxonalarini rivojlantirish strategiyasini asoslashning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati sezilarli darajada o'rganilmagan.

Tadqiqotning maqsadi sanoat korxonalarining iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashda investitsiyalardan foydalanish samaradorligini oshirish yo'llarini asoslashga qaratilgan ilmiy uslubiy asoslar va chora-tadbirlar ishlab chiqishdan iborat.

Sanoat tovarlari bozorining kon'yunkturasini o'rganish natijalari ushbu tarmoq muammolarini hal qilishda muhim rol o'ynashini ko'rsatmoqda. Binobarin, kelgusida sanoat ishlab chiqarishini intensivlash va uning ixtisoslashuvini chuqurlashtirish asosida investitsiyalar hajmini va tarkibini, mahsulot ishlab chiqarish sifatini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlarini amalga oshirish orqali sanoat mahsulotlari hajmini yetarli darajada ko'paytirish ko'zda tutilmoqda.

Mazkur qoidalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish sanoat mahsulotlari turining sifatini hamda bozor munosabatlari tamoyillarini hisobga oladigan ishlab chiqarish vositalardan foydalanish bilan bevosita chambarchas bog'liq. Samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilish sharoitida sanoat korxonalari mahsulot ishlab chiqarishning istiqbolli rivojlanishini tizimli shakllantirish va tahlil qilishda yuzaga keladigan muammolarni iqtisodiy-matematik instrumentlardan foydalanmasdan turib hal qilish mumkin emas. Mazkur instrumentlardan foydalanish ko'p variantli hisob-kitoblarni amalga oshirish imkonini yaratadi. Bu esa sanoat mahsulotlari turlarini ko'paytirishda muayyan turdag'i zaxiralarni qidirib topishga shart-sharoit yaratadi. Bu kabi masalalar mamlakat doirasida hal etishga mo'ljalangan masalaning dolzarbligini belgilaydi.

## TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bugungi kunda sanoat ishlab chiqarish hajmining jadal sur'atlar bilan oshib borishi investitsiyalar unumdarligini oshirish hisobiga ta'minlanmoqda. Bunda investitsiyalar tarkibi va aylanmasini ilmiy asoslab berish muhim ahamiyat kasb etadi. Investitsiyalar aylanmasi va tarkibiy tuzilishi sanoatda ishlab chiqarish dasturining asosini tashkil etadi. Maqsadimiz - investitsiyalar aylanmasi va tarkibining o'zaro aloqador elementlarni tizimlashtirish asosida sanoat korxonalarida investitsiyalarning samaradorligini oshirishdan iborat, chunki investitsiyalarning shakllanishi va aylanmasi ishlab chiqarish vositalarining kengaytirilgan takror ishlab chiqarish manbaidir

Investitsiyalar aylanmasi va tarkibining matematik tavsifini soddalashtirishda sanoat korxonalarining investitsiya resurslari manbalariga tayangan holda investitsiyalar aylanmasi va tarkibiy guruhlarini ko'rib chiqaylik. Ular korxonaning o'z mablag'lari (korxona ixtiyoridagi sof foya, amortizatsiya ajratmasi); korxonaga jalb qilinagan mablag'lari (xorijiy investitsiyalar, mulkka tenglashtirilgan manbalar, sug'urta tovonlari, aksiyadorlarning mablag'lari, budget mablag'lari, aksiyalarni joylashtirish(IPO), kreditlar); korxonaning qarz mablag'lari (xorijiy investitsiyalar, tijorat kreditlari, bank kreditlari, davlat (markazlashtirilgan) kreditlari, investitsiya soliq kreditlari, lizing, forseyting, franchayzing, loyihalarni moliyalashtirish) va boshqa manbalardan iborat. Investitsiyalar aylanmasi va tarkibining qoidasi muddatliik, ta'minlanganlik, to'lovlilik, qaytarishlik, maqsadli ishlatalishi va shu kabi boshqa ko'rinishdagi tasniflarga asoslanadi.

Bundan tashqari, investitsiyalarning har bir guruhi uchun ularning harakatini tavsiflovchi miqdor va sifat ko'satkichlarini hisobga olish maqsadga muvofiq. Bunda investitsiyalar aylanmasi va tarkibidagi har bir guruhning boshlang'ich qoldig'i muayyan davr ichida to'liq yoki qisman yangilanishi shart. Investitsiyalar aylanmasi va tarkibiy guruhining yangilanishi investitsiyalar aylanmasining rejalashtirilgan kirim qismi (o'z mablag'lari, jalb qilingan mablag'lari, qarz mablag'lari, boshqa guruhdan o'tkazilidigan mablag'lari) bilan rejalashtirilgan chiqim qismi bo'yicha daslabki holatning o'zgarishini ko'zda tutadi.



## TAHLIL VA NATIJALAR

Ishlab chiqarish amaliyotida investitsiyalar aylanmasi va tarkibini hisoblashda balans usulidan foydalanildi. Bunda investitsiyalar aylanmasi va tarkibining tipik qoidalari bo'yicha shartlar bajarilishini kuzatish mumkin. Quyida tipik qoidalarning quyidagi shartlar bajarilishi keltirilgan:

1. Investitsiyalar aylanma harakatining kirim qismi ( $I_{km}$ ) - korxonanning o'z mablag'lari ( $I_{um}$ ), jalb qilingan mablag'lar ( $I_{jm}$ ), qarz mablag'lari ( $I_{zm}$ ), boshqa guruhdan o'tkaziladigan mablag'lari ( $I_{bm}$ ) va tashqaridan kirim qilinadigan mablag'larni ( $I_{tm}$ ) o'z ichiga oladi:

$$I_{km} = I_{um} + I_{jm} + I_{zm} + I_{bm}$$

2. Investitsiyalar aylanma harakatining chiqim qismi ( $I_{chm}$ ) - boshqa guruhga o'tkaziladigan mablag'lari ( $I_{bu}$ ) va korxona faoliyatidan tashqari faoliyatga sarflanagan mablag'larni ( $I_{ts}$ ) o'z ichiga oladi:

$$I_{chm} = I_{bu} + I_{ts}$$

3. Rejalshtirilgan davr boshidagi investitsiyalar hajmi bilan ( $I_{chm}$ ) ulardagi aylanma harakatning kirim qismidagi investitsiyalar ( $I_{mk}$ ) yig'indisi rejalshtirilayotgan davr oxiridagi investitsiyalar bilan ulardagi aylanma harakatning chiqim qismidagi investitsiyalar ( $I_{mch}$ ) yig'indisiga teng bo'lishi shart:

$$I_{km} + I_{mk} = I_{chm} + I_{mch}$$

4. Boshqa guruhlarga o'tkaziladigan investitsiyalar hajmi ( $I_{bu}$ ) - investitsiyalarning boshqa guruhlardan kirim qilinadigan investitsiyalar hajmidan ( $I_{bm}$ ) korxonaning o'z mablag'larining ( $I_{um}$ ) kamaytirilgan hajmiga teng bo'lishi shart:

$$I_{bu} = I_{bm} - I_{um}$$

5. Investitsiyalar hajmi korxonaning o'z ixtiyoridagi sof foya ( $I_{sf}$ ), amortizatsiya ajratmasi ( $I_{aa}$ ), xorijiy investitsiyalar ( $I_{xi}$ ), mulkka tenglashtirilgan manbalar ( $I_{tm}$ ), sug'urta tovonlari ( $I_{st}$ ), aksiyadorlarning mablag'lari ( $I_{am}$ ), budjet mablag'lari ( $I_{bs}$ ), aksiyalarni joylashtirish (IPO) ( $I_{aj}$ ), tijorat kreditlari ( $I_{tk}$ ), bank kreditlari ( $I_{bk}$ ), davlat (markazlashtirilgan) kreditlari ( $I_{dk}$ ), investitsiyaviy soliq kreditlari ( $I_{sk}$ ), lizing ( $I_{lz}$ ), forfeiting ( $I_{ff}$ ), franchayzing ( $I_{fch}$ ), loyihalarni moliyalashtirish ( $I_{lf}$ ) va boshqa investitsiyalar turlariga teng bo'lishi shart

$$I_{ix} = I_{sf} + I_{aa} + I_{xi} + I_{tm} + I_{st} + I_{am} + I_{bs} + I_{aj} + I_{tk} + I_{bk} + I_{dk} + I_{sk} + I_{lz} + I_{ff} + I_{fch} + I_{lf} + \dots$$

6. Mahsulotlarni sotishning yalpi foydasi (zarari) ( $MD_{yaf}$ ) - mahsulotlarni sotishdan tushgan sof tushum ( $MD_{st}$ ) bilan sotilgan mahsulotlar tannarxining ( $MD_{mt}$ ) ayirmasiga teng bo'lishi shart:

$$MD_{yaf} = MD_{st} + MD_{mt}$$

7. Davr xarajatlari ( $DX_{dx}$ ) - sotish xarajatlari ( $SX_{sx}$ ), ma'muriy sotish xarajatlari ( $MX_{mx}$ ), boshqa operatsion xarajatlari ( $OX_{ox}$ ) va kelgusida soliqqa tortiladigan bazadan chiqariladigan hisobot davri xarajatlarining ( $KX_{kx}$ ) yig'indisiga tengbo'lishi shart:

$$DX_{dx} = SX_{sx} + MX_{mx} + OX_{ox} + KX_{kx}$$

8. Asosiy faoliyatning foydasi (zarari) ( $AD_{af}$ ) - mahsulotlarni sotishning yalpi foydasi (zarari) ( $MD_{yaf}$ ) bilan asosiy faoliyatning boshqa daromadlari ( $AD_{fb}$ ) yig'indisi davr xarajatlari ( $DX_{dx}$ ) o'rtaсидagi tafovutiga teng bo'lishi shart:

$$AD_{af} = MD_{yaf} + AD_{fb} - DX_{dx}$$

9. Moliyaviy faoliyat bo'yicha daromadlar ( $DM_{fd}$ ) – dividendlar shaklidagi daromadlar ( $DM_{dd}$ ), foizlar shaklidagi daromadlar ( $DM_{fsh}$ ), uzoq muddatli moliyaviy lizingdan olingan daromadlar ( $DM_{ld}$ ), valyuta kursi farqidan olingan daromadlar ( $DM_{vd}$ ) va moliyaviy faoliyat bo'yicha boshqa daromadlar ( $DM_{bd}$ ) yig'indisiga teng bo'lishi shart:

$$DM_{fd} = DM_{dd} + DM_{fsh} + DM_{ld} + DM_{vd} + DM_{bd}$$



10. Moliyaviy faoliyat bo'yicha xarajatlar ( $XM_{mx}$ ) – foizlar shaklidagi xarajatlar ( $XM_{fsh}$ ), uzoq muddatli moliyaviy lizing bo'yicha foizlar shaklidagi xarajatlar ( $XM_{lx}$ ), valyuta kursi farqidan zararlar ( $XM_{vz}$ ) va moliyaviy faoliyat bo'yicha boshqa xarajatlar ( $XM_{bx}$ ) yig'indisiga teng bo'lishi shart:

$$XM_{mx} = XM_{fsh} + XM_{lx} + XM_{vz} + XM_{bx}$$

11. Umumxo'jalik faoliyatining foydasi (zarari) ( $UD_{fz}$ ) - asosiy faoliyatning foydasi (zarari) ( $AD_{af}$ ) va moliyaviy faoliyat bo'yicha daromadlar ( $DM_{fd}$ ) yig'indisi bilan moliyaviy faoliyat bo'yicha xarajatlar o'tasidagi tafovutga teng bo'lishi shart:

$$UD_{fz} = AD_{af} + DM_{fd} - XM_{mx}$$

12. Hisobot davrining sof foydasi (zarari) ( $SF_{fz}$ ) – foya solig'i to'langunga qadar foyda (zarar) ( $FS_{fz}$ ) bilan foya solig'i ( $FS_{fs}$ ) hamda foya hisobidan to'lanadigan boshqa soliqlar va yig'imlar ( $FS_{sy}$ ) o'tasidagi tafovutga teng bo'lishi shart:

$$SF_{fz} = FS_{fz} - FS_{fs} - FS_{sy}$$

13. Rejalahtirlayotgan davr uchun investitsiyalarining o'ttacha hajmi ( $I_{ux}$ ) ularning rejalahtirlayotgan davridagi kunlar soniga ( $K_{ks}$ ) bo'lgan nisbati orqali ifodalanadi:

$$I_{ux} = I_{ix} : K_{ks}$$

14. Investitsiyalarning kengaytirilgan va jadallahsgan takror ishlab chiqarish shartlari quyidagi ko'rinishda ifodalanadi:

$$I_{km} > I_{km}; MD_{st} > MD_{mt}; MD_{yaf} + AD_{fb} > DX_{dx}$$

$$AD_{af} + DM_{fd} - XM_{mx}; FS_{fz} > FS_{fs} - FS_{sy}$$

Tipik qoidalarning shartlari asosida investitsiyalar aylanmasi va tarkibining jarayonlari quyida bat afsil keltirilgan. Investitsiyalar aylanmasi va tarkibining jarayonlarini modellashtirishda algoritmlar guruhini ko'rib chiqish maqsadga muvofiq, chunki har bir algoritm o'ziga xos hisoblash xususiyatiga ega.

Mavjud tizimni bir nechta guruhga ajratamiz. Birinchi guruhda investitsiyalar aylanmasi va tarkibining parametrlari o'tasida bog'liqlik o'rnatiladi va ular o'tasida hajmiy nisbatlar aniqlanadi. Ikkinci guruhda investitsiyalar tarkibining dastlabki holati va ular aylanmasi va tarkibining guruhlari tavslanadi. Ikkinci guruhda investitsiyalar aylanmasi va tarkibining guruhlari holati rejalahtiriladi.

## XULOSA

O'zbekistonda sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarishning bugungi kundagi darajasi jahondagi o'ttacha mahsulot ishlab chiqarish me'yori darajasidan ancha orqada qolmoqda. Bu holat sanoat tarmoqlariga yo'naltirilgan investitsiyalarning tarkibini qayta ko'rib chiqish va o'zgartirishni taqozo etadi. Sanoat tarmog'i ishlab chiqarishni ixtisoslashtirish va intensiv rivojlantirish asosida investitsiyalarni ko'paytirish zarurati bilan tavsiflanadi. Bunda investitsiya resurslaridan samarali foydalanish, ularning tarkibini o'zgartirish, investitsiyalarni jalg qilish usullarini qo'llash asosida sanoat mahsulotlarini ko'paytirishda investitsiya zaxiralarni qidirib topish va ulardan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Iqtisodiy-matematik modellar asosida investitsiyalar salohiyatini ilmiy asoslash, investitsiya tarkibining unumdorligini oshirish, investitsiya resurslaridan samarali foydalanish asosida mahsulot turlarni ko'paytirishning ichki zaxiralarni qidirib topishning hisob-kitoblari ko'p variantli ko'rinishda bajariladi va bu modellar iqtisodiy-statistik tahlil, optimallashtirish va imitatsion modellashtirish usullari bilan birlgilikda alohida korxonaning iqtisodiy shart-sharoitlariga moslashtirilgan holda qo'llaniladi. Bu yerda parametrлarni muvofiqlashtirish ushbu modellarning qayta aloqa qilish qoidasiga muvofiq o'zaro bir-biriga ta'sir ko'rsatish orqali amalga oshiriladi.

Modellarga doir hisob-kitob natijalari tahlili korxonada investitsiyalarni ko'paytirishning ichki zaxiralarni qidirib topish va asoslash imkonini berdi. Bunda investitsiyalar mikdori 2021-yilga nisbatan 3,9 – 7,5% ga o'sish mumkinligini ko'rsatdi.

**Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. "World Bank. Proposed Strategy for the Reform of the Railway Sector in Uzbekistan. © World Bank." – август 2022 г.
2. Salzmann A., and Mohamed S. (1999a) Risk Identification Frameworks for International PPP Projects. In (ed) Ogunlana S. Profitable Partnering in Construction Procurement, CIB W92 Proceedings Publication – 224, pp 475-485.
3. Salzmann, A. And Mohamed, S. (1999b) Risk Identification and Interaction in International PPP Projects. In (Ed) Williams, P. H. M., Australian Institute of Building Papers, Vol 9, pp – 101-114.
4. Rustamovich, Dehkonov Burhon. "Analysis of the Development of Tourism in Uzbekistan." Journal of International Business Research and Marketing 5.6 (2020): 28-33.
5. Rustamovich, Dehganov Burkhan. Financing Domestic Tourists And Export Of Tourism Services // Fan, ta'lim, madaniyat va innovatsiya 2.3 (2023): 35-37.
6. Волков, Б. А. Оценка экономической эффективности инвестиций и инноваций на железнодорожном транспорте: Учебное пособие [Текст] / Б. А. Волков, А. А. Гавриленков, А. С. Каверин, А. В. Марцинковская, В. Я. Шульга // Под ред. Б. А. Волкова. – Москва. – УМЦ ЖДТ. – 2009. – 152 с.
7. <https://www.codingninjas.com/studio/library/time-series-forecasting-methods>

# Yashi

IQTISODIYOT  
va  
TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

**Ingliz tili muharriri:** Feruz Hakimov

**Musahhih:** Xondamir Ismoilov

**Sahifalovchi va dizayner:** Iskandar Islomov

---

**2023. № 11-12**

---

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnalni manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

E-mail: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot\_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot\_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnalni 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.  
**Litsenziya raqami:** №046523. PNFL: 30407832680027

**Manzilimiz:** Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani  
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

**Jurnalning ilmiyligi:**

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnalni

O'zbekiston Respublikasi  
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar  
vazirligi huzuridagi Oliy  
attestatsiya komissiyasi  
rayosatining  
2023-yil 1-apreldagi 336/3-  
sonli qarori bilan ro'yxatdan  
o'tkazilgan.

